

Daginstitutionernes Lands-Organisation, DLO

Høffdingsvej 34, 2500 Valby

Tlf. 70275520 * dlo@dlo.dk * www.dlo.dk

Lad flere civile kræfter bidrage i dagtilbud og giv forældrene frit valg

Danske børn tilbringer mange af deres vågne timer i en daginstitution, hvor de udvikler sig og indgår i fællesskaber, som er afgørende for deres trivsel. I daginstitutioner med stærkt lokalt ejerskab er inddragelsen af forældrene og det civile engagement med til at skabe sammenhæng i barnets liv. Både det stærke forældreengagement og høj arbejdsglæde hos personalet er kendetegnende for selvejende og private daginstitutioner.

Et stærkt lokalt ejerskab giver samtidig rum til, at forskellige pædagogiske kulturer og traditioner kan udvikles. Et lokalt forankret forældreengagement, der tager ansvar og ejerskab, er garant for, at udvikling af pædagogiske kulturer og traditioner sikres en folkelig, ikke-bureaukratisk bredde. Den pædagogiske mangfoldighed, der udspringer af daginstitutioner med stærkt lokalt ejerskab, bidrager til en dynamisk samfundsudvikling.

Politisk er der behov for at udvikle velfærdsstaten og lade flere civile kræfter træde til i udviklingen og driften af velfærdsinstitutioner. Det kræver, at de selvejende og private daginstitutionerne får ordentlige driftsvilkår, så endnu flere daginstitutioner med lokalt ejerskab kan etableres, og de eksisterende kan fortsætte og udvikles.

Daginstitutionernes Lands-Organisation, DLO peger på følgende indsatsområder for at styrke det lokale ejerskab og sikre fremtidig drift af selvejende og private daginstitutioner:

- 1. Ligestil børn i private vuggestuer med børn i kommunale vuggestuer.** I dag beregnes driftstilskuddet pr. barn i en privat vuggestue på baggrund af driftsudgifter til et alderssvarende dagtilbud i kommunen. Alderssvarende dagtilbud omfatter i denne sammenhæng dagplejen, hvor udgiften pr. barn er lavere. Har kommunen mange dagplejere, får den private daginstitution altså et lavere driftstilskud pr. barn end en kommunal daginstitution og har blandt andet langt ringere mulighed for at leve op til minimumsnormeringer. Forskellen for en vuggestue med 12 børn vil typisk ligge omkring en halv medarbejderstilling pr. stue. Forældre til børn i en privat vuggestue burde have adgang til samme normering for en tilsvarende forældrebetaling som i de kommunale vuggestuer.

Løsning: Tilpas regler om tilskud til private daginstitutioner, så der skal gives samme driftstilskud i de to typer daginstitutioner (Dagtilbudslovens § 36).

- 2. Giv forældrene indsigt i, om pengene følger barnet:** Hvis forældrene reelt skal have frit valg mellem forskellige dagtilbud, skal det være muligt at få indsigt i, at det økonomiske grundlag for hver enkelt daginstitution er ens, så offentlige skattekroner i samme størrelsesorden følger barnet, uanset hvor barnet går i daginstitution.

Løsning: Indfør pligt for kommunen til at offentliggøre beregningsgrundlaget for forældrebetaling i daginstitutioner (dagtilbudslovens §§ 31 og 36). Desuden skal der skabes tydeligere vejledning til kommunerne om, hvilke driftsudgifter på det kommunale område, der skal medtages i beregningsgrundlaget for driftstilskud til private daginstitutioner.

3. **Giv forældre og pædagogiske iværksættere mulighed for at drive private dagtilbud i relevante bygninger.** I dag beregnes bygningstilskuddet – altså tilskud til at betale ejerudgifter eller husleje – ud fra et gennemsnit af kommunens selvejende og udliciterede dagtilbuds lignende udgifter. Men ejer kommunen bygningerne i de selvejende dagtilbud, fastsættes udgiften ofte til 0 kr. og privates tilskud bliver illusorisk. Nogle steder er bygningstilskuddet fx 23 kr. pr. barn, hvilket selvsagt ikke dækker udgifterne.

Løsning: Tilpas reglerne om bygningstilskud, så tilskud skal beregnes ud fra alle daginstitutionsbygninger i kommunen (ikke kun selvejendes). En tydeligere vejledning til kommunerne skal sikre, at husleje beregnes ud fra den reelle værdi, fx ud fra en kapitaliseret værdi af ejendommen, at alle ejendomsrelaterede udgifter skal indgå i beregningsgrundlaget, og at beregningerne skal offentliggøres. Er de samlede ejendomsrelaterede udgifter mindre end lovens tilbagefaldsregel, skal denne anvendes. Alternativt kan nedsættes en arbejdsgruppe under Børne- og Undervisningsministeriet for at finde en mere tidssvarende og tydelig model for bygningstilskud. Sigtet kan fx være en standardiseret, centralt fastsat takst, der følger prisindekset og som har en geografisk indeksering efter pris for erhvervslejemål pr. kvm.

4. **Sæt værn om det lokale ledelsesrum ved justering af administrationstilskud**

En væsentlig platform for at udleve et stærkt lokalt ejerskab er et reelt ledelsesrum, som også indebærer de organisatoriske rammer, som dækkes af et 'administrationstilskud'. I de seneste år er udefrakommende krav til organisatoriske og administrative processer steget i detaljeringsgrad og omfang, bl.a. i relation til GDPR, registrering af normeringer, mere detaljerede ansættelsesretlige krav, øgede administrative krav fra PPR og sociale myndigheder, whistleblowerordning, nye koncepter for tilsyn med flere dokumentationskrav, flere krav til økonomiopfølgning, flere krav i forbindelse med brandsikring, mv. Herudover er kravene til revision mere detaljerede for selvejende og private daginstitutioner end til kommunale daginstitutionerne. Endelig indebærer en reel sikring af det stærke lokale ejerskab understøttelse af bestyrelsens virke bl.a. gennem kurser til og rådgivning af bestyrelsen. Administrationsprocenten for den øvrige kommunale forvaltning ligger typisk ml. 5-10%, mens de fleste selvejende og private daginstitutioner i dag får omkring 2,5% i administrationstilskud.

Løsning: Tilpas dagtilbudslovens tilbagefaldsregel til 5%, medmindre kommunens administrationsprocent er mindre. Alternativt nedsættes en arbejdsgruppe under Børne- og Undervisningsministeriet for at undersøge en model for et mere tidssvarende administrationstilskud.

5. **Giv børnene et uafhængigt tilsyn**

Alle dagtilbud i Danmark skal overholde dagtilbudslovens krav om pædagogisk kvalitet. Tilsynet er i dag en del af den kommunale forvaltning, som samtidig er øverste tilskudsansvarlig og enten topledelse, godkendelsesmyndighed eller kontraktpart for dagtilbuddene. Det giver en latent risiko for kasketforvirring og risiko for, at tilsynet ikke til fulde fremstår uvildigt. Det er vigtigt, at tilsynet ikke påvirkes af ressourcehensyn eller administrative politikker, men ser nøgternt på den faglige standard og prioriterer børnenes perspektiv.

Løsning: Opret et uafhængigt, ensartet og transparent tilsyn, der er fagligt velfunderet, og som kan kræve hurtig opfølgning. Tilsynet skal have en ensartet vurdering men give rum til lokal og pædagogisk forskellighed, så længe resultatet er pædagogisk kvalitet. Der kan ses nærmere på en model som på friskoleområdet, eller overvejes et statsligt tilsyn fx som Arbejdstilsynet.

6. Skab forudsigelighed og transparens i driftsvilkårene for selvejende og private dagtilbud ved reel klageadgang eller fri proces ved domstolene

For selvejende dagtilbud med driftsoverenskomst og for dagtilbud godkendt efter kommunens kriterier for private dagtilbud er det vitalt at kunne indbringe spørgsmål om tolkning af driftsoverenskomst og godkendelseskriterierne til afgørelse hos en uvildig tredjepart. Dagtilbud har i dag formelt mulighed for at påklage kommunale forvaltningsafgørelser til Ankestyrelsen, men sagsbehandlingstiden tager typisk en årrække. I mellemtiden kan dagtilbuddet være blevet lukket og kan ikke uden videre genåbnes, eller krav kan være forældede. Ofte henvises daginstitutionen til at afprøve et spørgsmål ved domstolene, hvilket er illusorisk, da driftsmidler ikke må bruges til andet end drift.

Løsning: Opret et selvstændigt klageorgan til at afgøre retlige tvister mellem den kommunale forvaltning og private/selvejende/ civilt drevne velfærdstilbud. Alternativt, indfør opsættende virkning af klage til Ankestyrelsen, når sagen har principiell samfundsmæssig betydning eller betydning for mange borgere, eller hvis sagsbehandlingstiden forventes at blive mere end 9 måneder. Samtidig bør indføres mulighed for fri proces ved domstolene.

7. Få bedre viden om, hvordan forældre kan bidrage til driften af deres barns daginstitution

Børn trives med en større sammenhæng mellem deres liv hjemme og i daginstitutionen, og forældre vil i dag gerne deltage mere i driften af deres barns dagtilbud. En fremtidssikring af velfærdssamfundet vinder ved, at flere civile kræfter bidrager til at løfte velfærdsopgaven. Kommunale dagtilbud vil have gavn af at trække på erfaringer fra selvejende og private dagtilbud

Løsning: Afsæt midler til at DLO kan iværksætte en undersøgelse af drivkraften for forældre og ildsjæle, der bidrager til bestyrelsesarbejdet og daginstitutionens drift i selvejende og private dagtilbud. Undersøgelsen skal især indsamle erfaringer med understøttende processer hos dagtilbuddets ledelse, der sikrer høj grad af bidrag fra forældre og ildsjæle til institutionens drift, herunder gennem bestyrelsesarbejde.